

виготовлених із залізобетону зменшиться кількість пошкоджень, а можливо і взагалі вони будуть відсутні.

Список використаних джерел:

1. Інновація будівництва, що вразила світ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gd.ua/publikatsiyi/innovatsiya-budivnitstva-shho-vrazila-svit.html>.
2. Мельников Н. П. Железобетонные конструкции. – М., 1978.
3. Біобетон [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cikavosti.com/bio-beton>.

Поп'юк Х.-М.І.

студент,

Науковий керівник: Васильківська О.І.

кандидат технічних наук, доцент,

*Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва
і дизайну імені Михайла Бойчука*

УКРАЇНСЬКА АБЕТКА ЯК СКЛАДОВА СУЧАСНОГО ЕТНОДИЗАЙНУ

У період глобалізаційних процесів, коли стираються ідентифікуючі культурні ознаки, через поширення масової культури виникає проблема збереження власної культурної ідентифікації. Це спонукає активізації наукових досліджень, присвячених аналізу націотворення, історико-культурного процесу.

Висвітленням наукових проблем національної складової вітчизняного дизайну кінця ХХ – поч. ХХІ ст. займались А. Бредихина, Ю. Дяченко, О. Гладун, В. Косіва, І. Грицюк, О. Гребінник, М. Станкевич. Науковець В. Даниленко пише: «З огляду на процеси глобалізації актуалізується й проблема національної ідентичності у дизайнерській діяльності, що потребує не тільки співставлення розвитку дизайну в різних країнах світу, а й винайдення прийомів аналізу дизайн-об'єктів з точки зору визначення національної складової». Існує відкрите питання, в якому графічний дизайн в Україні не сформувався як національна модель, оскільки не відзначився ані унікальними стилістичними, ані комунікативними особливостями [1, с. 9].

Щодо визначення моделі розвитку національно-орієнтованого дизайну в рамках реалізації постанови Кабінету Міністрів України № 37 від 20.01.1997 року «Про першочергові заходи щодо розвитку національної системи дизайну та ергономіки і впровадження їх досягнень у промисловому комплексі, об'єктах житлової, виробничої і соціально-культурної сфер», науковцем В. Даниленком було здійснено дослідницьку дисертацію, в якій запропоновано підходи до творення національно-орієнтованого українського дизайну [1, с. 2].

Серед наукових досліджень присвячених етнодизайну необхідно виділити роботи І. Юрченка, який розглядає проблематику втілення етнокультурних

традицій у сучасних галузях дизайну [4], пропонує методичні підходи до формотворення об'єктів етнодизайну [5].

За дослідженнями В. Даниленка, щодо моделі національного українського дизайну, встановлено доцільність трансформації сучасного дизайну саме через взаємодію традиції та інновації: «головним механізмом розвитку національної моделі дизайну визначено перманентне перехрещення «вертикальної» складової (глибинних цінностей національної культури України) з «горизонтальною» складовою (залученими цінностями інших культур). Таке перехрещення даватиме нову своєрідну культурну якість у дизайні, котра не може з'явитися більше ніде, бо ніде не існуватиме комбінацій з таких само інгредієнтів» [1].

Про доцільність формування проектної мови на основі народних традицій зазначає широке коло науково-культурних діячів. Створення оригінальних зразків мистецтва дасть змогу науковцям констатувати утворення «нового українського стилю», в якому проявиться творча українська думка, своєрідність художнього світовідчуття власного народу.

У цьому питанні відродження української абетки, завжди займало одне з головних завдань художників-проектантів. Оскільки історично склалось, що наша писемність після реформ Петра I 1708-1710 року, втратила образ автентичного походження. Серед перших художників, що працювали над кириличним обличчям абетки були Т. Нарбут та В. Кричевський, а також відомо про абетку В. Хоменко, створену наприкінці ХХ століття.

Особливої уваги заслуговують творчі пошуки та розробки сучасної графічної мови письма, Заслуженим діячем мистецтва України, професором Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури В. Чебаником. У жовтні 2001 року він започаткував проект «Графіка української мови». 17 серпня 2004 року була презентація його авторських шрифтів української абетки (див. Рис. 1). В. Чебаник активно працює над графічними образами літер, що відповідають стилістиці оригінальних історичних елементів письма. За прикладом європейських науковців, що удосконалюють латинську писемність, розв'язує проблему сучасної української абетки, яка не відповідає образу самотності мови. «На жаль, наша українська мова ще й досі ходить у свитині універсального пошиву, хоча є наступницею мови й писемності Київської Русі, – відзначає В. Чебаник. Наша мова володіє багатою традицією первозданного кириличного письма, яке існує тільки в пам'ятках культових канонічних творів православ'я. Ми маємо наблизитися впритул до латиномовного світу, який вже кілька тисячоліть вдосконалює своє письмо і шрифтову культуру» [2].

Важливо зазначити, що створення В. Чебаником «нової абетки» на основі автентичних елементів письма – проект національного масштабу. Як відзначає сам В. Чебаник: «Нова українська абетка покликана втілити образ самотності української мови, що жива і має бути видимою в книжках, у пресі, на вулицях, оскільки абетка – невід'ємний державний символ суверенної України, поруч із Гербом, Прапором, Гімном і, звичайно ж, мовою» [3].

Рис. 1. Українська абетка, розроблена графіком В. Чебаником

Джерело: [2]

Відроджений образ абетки – вагомий внесок у пошуках національної художньої мови сучасного українського графічного дизайну. Оскільки художня форма, стилістика літер носять ознаки національного дизайнерського продукту, що відрізняється від іншого світового надбання.

Оновлення «Букваря», як носія культурної думки народу – невід’ємний елемент націотворення, оскільки він навчає культурній традиції мови та письма, є виховним інформаційним джерелом української ідеї. Відтак надасть можливість школярам ідентифікувати себе як громадян держави, на теренах якої жили їхні предки, побачити традицію в абетці, схожу до тієї, якою писали їхні прабабки («Ізборник Святослава», «Слово о полку Ігоревім», «Повість минулих літ»).

Як відомо, мова, яка втратила свою абетку (засіб візуального зображення) лише звучить і приречена на існування у звуковій формі. Щоб побачити мову у всій її неповторності, несхожості на інші слов’янські мови, варто відновити свій національний шрифт, що повинен стати образом мови. Буква – знак нації, розвиток і популяризація традиційно-орієнтованих шрифтів – важливий крок змін для формування національної моделі дизайну.

Список використаних джерел:

1. Даниленко В.Я. Дизайн України у світовому контексті художньо-проектної культури ХХ століття : автореф. дис. ... док. мис. : 05.01.03 / Віктор Якович Даниленко; Львівська нац. акад. мистецтв ; МОН України. – Львів, 2006. – 36 с.

2. Лопушинський І.П. Повернення до історичної графіки української мови: нагальна державна і наукова проблема чи чергова забаганка політиків? (у порядку дискусії до 300-річчя «Гражданки») / І.П. Лопушинський // Наук. вісник Херсонського держ-го ун-ту. – 2009. – Вип. ІХ. – С. 29-37.

3. Чебанік В. Українській мові – свою графіку / Василь Чебанік // Слово Просвіти. – 2007. – 20 груд.

4. Юрченко І.А. Особливості інтерпретації етнокультурних традицій у сучасних галузях дизайну / І.А. Юрченко // Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку : зб. наук. пр. : наук. зап. Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту. – Вип. 20. Т. 2 / упоряд. В.Г. Виткалов. – Рівне : РДГУ, 2014. – С. 128-132.

5. Юрченко І.А. Спеціальні підходи та методи формотворення дизайн-об'єктів на основі етнокультурних традицій / І.А. Юрченко // Вісник ХДАДМ : Мистецтвознавство. – 2014. – № 8. – С. 42-47.

Федак А.Я.

аспірант,

Національний університет «Львівська політехніка»

АРКОЛОГІЯ – УТОПІЧНІ ІДЕЇ В АРХІТЕКТУРНІЙ КОНЦЕПЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО МІСТА

Протягом усіх віків людство прагнуло створити досконалу модель суспільного ладу, яка б поширювалась на усі сфери людського життя. Концепції, які містять такі ідеї називають утопічними.

«Утопія (...) – модель вигаданого суспільства, як втілення суспільного ідеалу, світоглядна форма освоєння майбутнього» [1, с. 659]. Сам термін «утопія» походить з грецької мови (*οὐ* – *не*; *τόπος* – *місце*), а його автором вважається Томас Мор. Існує значна кількість утопічних концепцій, і різних підходів до їхньої класифікації. Найбільш поширеним є спосіб поділу утопій за сферою життя до якої вони причетні. Відповідно до цього, виділяють архітектурні та екологічні утопії.

Архітектурними є ті утопічні концепції, які маючи за мету створення довершеного суспільства, акцентують увагу на використанні засобів архітектурної діяльності. Так, організація просторів та проектування будівель та споруд повинні відбуватись задля досягнення соціальної та політичної досконалості, – утопії.

Екологічними ж утопіями вважають ті, які першочергово опираються на питання екології та навколишнього середовища, і формують моделі устрою базуючи на цьому [1, с. 97-98].

Концепцією, яка поєднує в собі архітектурні та екологічні утопії можна вважати аркологію.

Аркологія – це містобудівна теоретична концепція в основі якої лежить взаємозв'язок архітектури та екології. Сам термін «аркологія» є результатом поєднання слів «архітектура» та «екологія». Найбільшого розвитку аркологія набула в роботах американського архітектора італійського походження Паоло Солері (1919-2013 рр.), який, аналізуючи проблеми архітектури та екології, дійшов висновку що розвиток міст та містобудівних структур в горизонтальній площині призводить до погіршення екологічного стану планети. Свої ідеї, щодо розвитку архітектури з точки зору екологічних питань, архітектор описав в